

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนใน จังหวัดสงขลา*

Legal Measures to Control Private Elderly Care Centre in Songkhla Province

จันทร์หาทิพย์ สุขุม,¹ ทศกัญญาณ์ กำเหนิดเพชร,² ศุภวีร์ เกลี้ยงจันทร์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อกฎหมายของการให้บริการของธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในจังหวัดสงขลา 2) แสวงหามาตรการควบคุมธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในจังหวัดสงขลา และ 3) เสนอแนะแนวทางหรือมาตรการในการควบคุมธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษากฎหมาย และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ ผู้รับบริการ และหน่วยงานภาครัฐ ผลวิจัย พบว่า

1. ผู้ประกอบการมีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา ทั้งนี้ ผู้ประกอบไม่ทราบว่าต้องดำเนินการขอใบอนุญาตหรือไม่และต้องขอที่ได้
2. สถานบริการมีการให้บริการผู้สูงอายุที่มีภาวะติดเตียงและต้องการการดูแลระยะยาว (Long Stay) แต่ไม่ได้จัดตั้งเป็น “สถานพยาบาล” ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 โดยไม่ทราบว่าตนต้องมีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างไรและต้องมีใบประกอบวิชาชีพหรือไม่ โดยบุคลากรของสถานบริการเรียนรู้อาการดูแลผ่านการฝึกฝนจากผู้ประกอบการที่มีความรู้ในสายอาชีพของตนหรือเคยมีประสบการณ์ด้านการดูแลผู้สูงอายุมาก่อน
3. การจัดตั้งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายต้องจดทะเบียนที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า แต่การขออนุญาตดำเนินการจะต้องขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ซึ่งทั้งสองหน่วยงานยังทำงานไม่สัมพันธ์กันซึ่งแตกต่างกับการจดทะเบียนนิติบุคคลที่มีการประกอบการเข้าข่ายเป็น “สถานพยาบาล” เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายกำหนดให้การจดทะเบียนสำหรับการประกอบการลักษณะเช่นนี้ต้องไปขอจดทะเบียนลักษณะเช่นใดต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า รวมถึงสถานบริการเหล่านี้ก็ไม่มีจดทะเบียนเป็น “สถานพยาบาล” ทั้งที่ลักษณะเข้าข่ายเป็นสถานพยาบาลได้จึงอาจอยู่ในลักษณะ “สถานพยาบาล” ถิ่นได้

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ” โดยวัตถุประสงค์บางข้อในงานวิจัยนี้ได้ไปนำเสนอที่งานการประชุมทางวิชาการพะเยาวิจัยครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2562 ณ หอประชุมพญาเจ้าเมืองมหาวิทยาลัทยพะเยา จังหวัดพะเยา

¹ อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา อีเมล law340161@yahoo.com

² อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา อีเมล hataikarnk@gmail.com

³ อาจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา อีเมล suphatee_k@hotmail.com

4. คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติของผู้ประกอบและบุคลากรของสถานบริการไม่มีกฎหมายกำกับบังคับ เป็นเพียงคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขตามกฎหมายสาธารณสุขซึ่งไม่มีสภาพเป็นกฎหมายทำให้ขาดบท บังคับกับการประกอบการลักษณะนี้ จึงอาจมีกรณีที่บุคคลธรรมดาทั่วไปสามารถประกอบธุรกิจได้โดยไม่จำเป็นต้องขอ ใบอนุญาตและไม่ต้องมีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การให้บริการลักษณะนี้ยังคงดำเนินอยู่ ต่อไปได้เนื่องจากมีความเชื่อมั่นระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

คำสำคัญ : ธุรกิจสถานบริการ, ดูแลผู้สูงอายุ, กฎหมาย

Abstract

The objective of this research is to 1) study the legal provision of services for the private elderly care centre in Songkhla Province 2) seek measures to control the private elderly care service and 3) Propose guidelines or rules to control the private elderly care service By qualitative research from legal studies And in-depth interviews with entrepreneurs, service recipients and government agencies.

1. Entrepreneurs registered as a juristic person with the Department of Business Development as usual. But there are still entrepreneurs who are natural persons

2. All establishments have provided services for elderly people with bed-related conditions and require long-term care (Long Stay), but not established as a "medical facility" under the Hospital Act (No. 2) BE. 2004, including not knowing that he must have the qualifications and rules of practice and must have a professional license to operate or not By personnel of the service centre, learning, caring, through training from entrepreneurs who have knowledge in their careers, or have previous experience in caring for the elderly

3. The establishment of a legal entity must register at the Department of Business Development. However, The request for permission submitted to the local administrative organisation in the area. However, both agencies still do not work together. Therefore different from the registration of a juristic person whose business is considered a "sanatorium". Because there is no law requiring registration for this type of business registered in any manner like the Department of Business Development Including these facilities, there is no registration as a "sanatorium", both of which considered as a sanatorium.

4. Qualifications and criteria for the practice of operators and personnel of the service facility do not have mandatory laws, only the recommendations of the Public Health Committee according to public health laws, which do not have legal status, lack the necessary provisions of this type of business. Therefore, there may be cases in which an ordinary person can operate a business without the need to apply for a license and does not have the qualifications and rules for the operation. And service recipients

Keyword : business services, elderly care, law

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

มีการคาดการณ์กันว่าประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2568 เนื่องจากอัตราส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงถึงร้อยละ 20 หรือมีจำนวนผู้สูงอายุถึง 14.5 ล้านคน เมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ การสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจและเปลี่ยนจากการเป็นผู้นำมาเป็นผู้พึ่งพิงจากคนในครอบครัว ในขณะที่สภาพครอบครัวไทยในปัจจุบันทั้งหญิงและชายต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ผู้สูงอายุจึงประสบปัญหาขาดการดูแล ช่วยเหลือ จึงปรากฏว่ามีผู้สูงอายุที่นอนติดเตียงและขาดผู้ดูแล หรือผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านคนเดียวในเวลากลางวัน ในทางกลับกันการมีผู้สูงอายุในครอบครัวก็เป็นภาระในการจัดหาผู้ดูแลไม่น้อย

ผู้สูงอายุโดยทั่วไปอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ยังช่วยเหลือตัวเอง และผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงอาจเนื่องมาจากร่างกายทุพพลภาพ มีโรคเรื้อรังซึ่งผู้สูงอายุเหล่านี้ต้องการการดูแลระยะยาว (Long-term Care) ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้แบ่งลักษณะการดูแลผู้สูงอายุออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การดูแลในสถาบัน (Institute Long-term Care) 2) การดูแลที่บ้าน (Home Care) 3) การดูแลอย่างเป็นทางการ (Formal Care) โดยภาครัฐและเอกชนที่เป็นวิชาชีพหรือผู้ช่วย และ 4) การดูแลอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Care) โดยครอบครัว เพื่อนบ้านและอาสาสมัคร

ในประเทศไทยและจังหวัดสงขลามีบริการดูแลผู้สูงอายุที่ยังช่วยเหลือตัวเองได้และมีภาวะการพึ่งพิงจากภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะภาคเอกชนมีทั้งที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไร ในส่วนของภาครัฐจะเป็นการให้บริการที่พิทักษ์แก่ผู้ที่มีฐานะต่ำถึงปานกลางและจำกัดเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีภาวะพึ่งพิงเมื่อแรกรับเท่านั้น เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น ส่วนในภาคเอกชนโดยเฉพาะที่แสวงหากำไรจะให้บริการที่พิทักษ์แก่ผู้สูงอายุที่ยังช่วยเหลือตัวเองได้ และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้แต่ไม่ต้องอยู่ในการดูแลของแพทย์เป็นประจำ รวมถึงการส่งบุคลากรไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านโดยส่วนใหญ่เน้นให้บริการเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ อย่างไรก็ตาม การให้บริการจะแตกต่างกันไปตามสภาพของสถานบริการนั้น ๆ นอกจากนี้ ภาคเอกชนบางแห่งยังมีบริการส่งผู้ดูแลและรับผิดชอบหาผู้ดูแลเพื่อไปเฝ้าไข้และดูแลผู้สูงอายุที่โรงพยาบาลโดยมีการเก็บค่าบริการซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกรมควบคุมอัตราค่าบริการดังกล่าว การเรียกร้องค่าบริการจึงขึ้นอยู่กับความตกลงระหว่างกัน

การให้บริการของสถานบริการโดยหลักจะให้บริการด้านความเป็นอยู่ทั่วไป มีบริการอาหาร และติดตามดูแลสุขภาพเบื้องต้น หากมีความเจ็บป่วยจะนำส่งโรงพยาบาลให้ ในส่วนบริการเสริมจะนำส่งผู้สูงอายุตามแพทย์นัด จัดกิจกรรมทัศนศึกษา หรือกิจกรรมทางศาสนา ส่วนบริการที่ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีภาวะการพึ่งพิงจะมีการให้ยาแก่ผู้สูงอายุที่ไม่ต้องอยู่ในการดูแลของแพทย์เป็นประจำ มีการให้อาหารทางสายยาง เป็นต้น

ตามกฎหมายนั้น หากสถานบริการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงและทุพพลภาพ ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้และต้องการการบริการจากพยาบาลวิชาชีพและให้ยาเป็นประจำจะจัดเป็น “สถานพยาบาล” ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล พ.ศ. 2545 แต่สถานบริการในจังหวัดสงขลามีลักษณะการให้บริการที่อาจเข้าข่าย “สถานพยาบาล” ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริงสถานบริการเหล่านั้นไม่มีการจัดตั้งเป็น “สถานพยาบาล” แต่มีการจัดตั้งโดยจดทะเบียนในลักษณะการจัดตั้งธุรกิจทั่วไปที่หลากหลาย มีทั้งจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด หรือไม่มีการจดทะเบียนจัดตั้งกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าแต่มีการเปิดสถานบริการในลักษณะบุคคลธรรมดาประกอบการ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำหรับธุรกิจประเภทนี้ที่เข้าข่ายอาจเป็นสถานบริการที่มีลักษณะเป็น “สถานพยาบาล” นอกจากนี้ประเด็นที่ยังเป็นปัญหา คือ การ

กำกับดูแลคุณภาพการให้บริการเนื่องจากยังขาดกฎหมายมาควบคุมคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติของบุคลากรของสถานบริการเป็นการเฉพาะ อาทิเช่น คุณสมบัติผู้ประกอบการ คุณสมบัติผู้ดูแลผู้สูงอายุ สัดส่วนจำนวนระหว่างผู้ดูแลกับผู้สูงอายุ รวมถึงสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษากฎหมายและปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานรับดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน เพื่อหาแนวทางที่จะเป็นมาตรการควบคุมธุรกิจดังกล่าวเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน
2. แสวงหามาตรการควบคุมธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน
3. เสนอแนะแนวทางหรือมาตรการในการควบคุมธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน

สมมติฐานการวิจัย

ระบบ กลไก นโยบาย และมาตรการทางกฎหมายเฉพาะที่ว่าด้วยการจัดตั้งและการประกอบการสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนเป็นแนวทางการควบคุมการประกอบธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้าจากกฎหมาย งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ ผู้รับบริการ และหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานเพื่อให้มาตรการที่เป็นแนวทางการควบคุมการประกอบการของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในจังหวัดสงขลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ให้บริการ คือ สถานบริการดูแลผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จำนวน 4 ราย
2. ผู้รับบริการของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุทั้งที่พักอาศัยอยู่ในสถานบริการจำนวน 2 ราย และที่มีการส่งบุคลากรไปดูแลผู้สูงอายุตามบ้าน จำนวน 5 ราย รวมทั้งสิ้น จำนวน 7 ราย
3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรงและอาจเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ

ได้แก่

- 3.1 เจ้าหน้าที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 3.2 เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จังหวัดสงขลา
- 3.3 เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
- 3.4 เจ้าพนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ

- 1) การศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน นโยบาย งานวิจัย บทความ และเอกสารจากสื่อต่าง ๆ

2) การศึกษาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการสนทนาตามธรรมชาติ (naturalistic inquiry ผ่านการจัดเตรียมชุดคำถามไว้ล่วงหน้าและที่เกิดขึ้นในขณะสนทนา (ไม่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า) ระหว่างการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจากผู้ประกอบการสถานบริการดูแลผู้สูงอายุจำนวน 2 รายที่ตอบรับให้เข้าสัมภาษณ์จากจำนวน 4 รายที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงที่ตั้งอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ ผู้รับบริการที่ได้ข้อมูลจากสถานบริการดูแลผู้สูงอายุทั้งที่ใช้บริการในสถานบริการและทางสถานบริการส่งบุคลากรไปให้บริการที่ที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายและที่อาจเกี่ยวข้อง

1. ข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์
- 1.1 ผู้ประกอบการธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้งสองรายพบว่าสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในจังหวัดสงขลาเป็นการให้บริการทั้งการที่พักและส่งบุคลากรไปดูดูแลผู้สูงอายุที่บ้านโดยการให้บริการที่พักจะมีทั้งผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ มีโรคเรื้อรังและต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด โดยผู้สูงอายุเหล่านั้นจะมีญาตินำมาฝากดูแลและมาเยี่ยมเป็นครั้งคราว

ในประเด็นของการจัดตั้งสถานบริการ ผู้ประกอบการรายหนึ่งได้จัดตั้งกิจการโดยไม่ทราบว่าจะต้องมีการขออนุญาตแต่อย่างใดเพียงอาศัยว่าตนเองประกอบวิชาชีพพยาบาลและมีความรู้ด้านดูแลผู้ป่วยและจ่ายค่าภาษีป้ายที่มีชื่อสถานบริการให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่จัดเก็บเท่านั้น รวมถึงไม่ทราบว่าจะหากมีการขออนุญาตต้องดำเนินการอย่างไร และต้องขออนุญาตกับหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด อีกทั้งไม่ทราบว่าการเปิดกิจการดูแลผู้สูงอายุมีกฎหมายมากำกับควบคุมหรือไม่ ในขณะที่ผู้ประกอบการอีกรายนั้นได้เปิดสถานบริการโดยจดทะเบียนจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด อย่างไรก็ตาม โดยส่วนตัวแล้วผู้ประกอบการก็ไม่ทราบเช่นกันว่าจะต้องขออนุญาตจัดตั้งที่หน่วยงานใดและต้องดำเนินการอย่างไร อีกทั้งไม่ทราบว่ากฎหมายกำกับควบคุมหรือไม่ แต่ทั้งสองต่างยินดีหากมีกฎหมายชัดเจนโดยพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

ส่วนรายที่เหลือไม่ตอบรับผู้วิจัยให้เข้าสัมภาษณ์ แต่จากการตรวจสอบรายละเอียดที่ปรากฏตามสื่อออนไลน์นั้นมีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลและไม่มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคล (รายชื่อจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไม่ปรากฏชื่อที่ตรงกับชื่อสถานบริการที่ปรากฏตามสื่อออนไลน์)

- 1.2 ผู้รับบริการ

ผู้รับบริการที่ให้การตอบรับให้เข้าสัมภาษณ์จำนวน 7 ราย พบว่าไม่ได้ให้ความสนใจกับรูปแบบการจัดตั้งสถานบริการว่าจะมีลักษณะใด มีใบอนุญาตหรือไม่ มีความต้องการเพียงให้ผู้ดูแลที่ถูกส่งมาเน้นให้การเอาใจใส่ อย่างไรก็ตาม ต้องการให้ผู้ดูแลมีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงมีใบประกอบวิชาชีพจากผู้ให้บริการสถานบริการเพื่อความมั่นใจในความปลอดภัยเท่านั้น

- 1.3 หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดสงขลา
- 1.3.1 หน่วยงานสาธารณสุขระดับเทศบาล

เทศบาลโดยรวมมีทั้งที่ประกาศและไม่ประกาศให้กิจการที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นกิจการอันตรายเทศบาลที่มีการประกาศแล้วจะมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาตไว้เนื่องจากกิจการดังกล่าวเป็นกิจการ

ที่ต้องมีการจัดเก็บภาษีโดยเป็นการจัดเก็บภาษีใบอนุญาตที่เกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในขณะที่เทศบาลที่ยังไม่ประกาศให้เหตุผลตรงกันทั้งหมดว่าเนื่องจากในพื้นที่ยังไม่มีกิจการดังกล่าวมาขออนุญาตแต่ก็พร้อมที่จะออกเทศบัญญัติเพื่อประกาศให้กิจการดังกล่าวเป็นกิจการอันตรายต่อสุขภาพหากจะดำเนินกิจการต้องมาขออนุญาตกับทางเทศบาลในพื้นที่เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับสังคมผู้สูงอายุ

1.3.2 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ในการเปิดสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนทางสาธารณสุขจังหวัดไม่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลเพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ กฎหมายให้อำนาจไว้จะเป็นการจัดตั้งคลินิกที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ หรือในกรณีของบ้านพักคนชรา เช่น บ้านพักคนชราปากเกร็ดของรัฐมีการจดทะเบียนถูกต้อง แต่การจัดตั้งสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในจังหวัดสงขลาเป็นการจัดตั้งโดยไม่มีกฎหมายมารองรับหรือควบคุมดูแลในส่วนนี้

1.3.3 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อำนาจของสำนักงานจะเป็นลักษณะการขออนุญาตเพื่อจัดเก็บภาษีโรงเรือนที่เป็นสถานบริการเพื่อเป็นรายได้ให้กับท้องถิ่นที่สถานบริการนั้นตั้งอยู่ ถ้าเป็นการดูแลผู้สูงอายุในอำนาจหน้าที่จะเกี่ยวกับศูนย์บริการดูแลผู้สูงอายุที่หน่วยงานภาครัฐจัดตั้งขึ้นเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในสังกัด คือ กรมกิจการผู้สูงอายุซึ่งมีหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่ยากไร้ ไม่มีที่พักอาศัย

1.3.4 สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าไม่มีหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสถานบริการว่าได้ดำเนินการไปตามที่ได้จัดแจ้งไว้หรือไม่ หน่วยงานมีหน้าที่เพียงรับจดทะเบียนประกอบกิจการและการส่งเสริมเกี่ยวกับสินค้า โดยมีสถานบริการดูแลผู้สูงอายุตามที่ตรวจสอบได้มีการจดทะเบียนประกอบกิจการในรูปแบบหุ้นส่วนจำกัดและบริษัท อย่างไรก็ตาม ไม่มีลักษณะการจดทะเบียนเป็น “สถานพยาบาล” แต่อย่างใด

1.3.5 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม่มีหน้าที่หรืออำนาจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนจึงไม่ได้เข้าไปดูแล

2. มาตรการทางกฎหมาย

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 71 ให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะพึงให้ความช่วยเหลือสตรีสูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับก่อน ๆ ได้บัญญัติรองรับสิทธิของผู้สูงอายุที่จะมีระบบสุขภาพที่ดี ได้รับการจัดบริการจากหน่วยงานของรัฐที่เพียงพอและรัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานการให้บริการของภาคเอกชนที่มีต่อผู้สูงอายุ

2.2 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) กำหนดหน้าที่ของรัฐที่จะต้องส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบบริการสุขภาพของผู้สูงอายุไว้หลายประการ เช่น ภาครัฐต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านสุขภาพและสังคมให้แก่ผู้สูงอายุที่มีกำลังความสามารถซื้อบริการดังกล่าวได้ออกประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 และมาตรา 11 เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์

2.3 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ขึ้นเพื่อดำเนินการสนับสนุน และคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุซึ่งต่อมาคณะกรรมการดังกล่าวได้ออกประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 และมาตรา 11 เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุน การจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มให้ผู้สูงอายุ ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

2.4 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้กิจการใด ๆ เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามมาตรา 31 และให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นระบุ ให้กิจการที่เป็นอันตรายดังกล่าวทั้งหมดหรือบางกิจการเป็นกิจการที่ถูกควบคุมในท้องถิ่นนั้นเพื่อประโยชน์ในการกำกับ ดูแลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศกำหนดนั้นตามมาตรา 32 และได้ให้อำนาจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือ กำกับดูแลกิจการใด ๆ ตามกฎหมายฉบับนี้ตามมาตรา 6 (1) โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะมีผลบังคับเป็นการทั่วไปทุก ท้องถิ่นหรือใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ ซึ่งเมื่อกฎกระทรวงใช้บังคับในท้องถิ่นใดแล้ว ราชการส่วน ท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษ เฉพาะท้องถิ่น ราชการส่วนท้องถิ่นจึงอาจดำเนินการแตกต่างไปจากที่กฎกระทรวงกำหนดได้ แต่จะต้องได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุข และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีก่อนตามมาตรา 7 ดังนั้น กฎกระทรวงนี้จึงมี สภาพบังคับให้ราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตาม เว้นแต่กรณีจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษและได้รับอนุญาตแล้ว ราชการ ส่วนท้องถิ่นจึงจะสามารถไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงได้

ต่อมากระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2553 เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 6) กำหนดให้การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งตามข้อ 2 ของประกาศฉบับดังกล่าว การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน หมายถึง การประกอบกิจการที่ ให้บริการส่งพนักงานไปดูแลผู้สูงอายุ (ที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป) ที่บ้านของผู้รับบริการ ทั้งนี้ ไม่ว่าการประกอบกิจการนั้นจะมี สถานที่รับดูแลผู้สูงอายุหรือสถานที่ฝึกอบรมพนักงานอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

2.5 ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ กำหนดหน้าที่ของรัฐที่จะพึงให้ความช่วยเหลือสตรีสูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งความช่วยเหลือ ดังกล่าวจะมาสู่ผู้สูงอายุได้นั้นต้องอาศัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการ เนื่องจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนจึงเป็นหน่วยที่ทราบถึงสภาพปัญหาความเป็นอยู่ของ ผู้สูงอายุในพื้นที่และสามารถตอบสนองความต้องการทางสุขภาพและตอบสนองการให้บริการให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่าง ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับ มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการ บริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนโดยให้การส่งเสริมและให้การพัฒนาคุณภาพชีวิต คนชราตามมาตรา 16 (10)

2.6 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559 ได้ให้นิยาม “สถานพยาบาล” ไว้ในมาตรา 3 ว่า เป็นสถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะที่ได้จัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพ ทันตกรรม การประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพกายภาพบำบัด การประกอบวิชาชีพเทคนิค การแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและการประกอบ วิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือการประกอบวิชาชีพทางการ

แพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

อธิปราชผล

1. จากการศึกษาที่ภาครัฐได้ตระหนักถึงผลกระทบอย่างต่อเนื่องในระยะยาวต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจ และการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพของประเทศไทย อันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุของประเทศไทย ภาครัฐจึงได้จัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ขึ้น โดยแผนดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่ของภาครัฐที่จะต้องส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบบริการสุขภาพของผู้สูงอายุไว้หลายประการ ตามนโยบายที่รัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดหน้าที่ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีระบบสุขภาพที่ดี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานการให้บริการของภาคเอกชน เช่น ภาครัฐต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านสุขภาพและสังคมให้แก่ผู้สูงอายุที่มีกำลังความสามารถซื้อบริการดังกล่าวจากภาคเอกชนได้ โดยมีการดูแลกำกับมาตรฐานและค่าบริการที่เป็นธรรมด้วย จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และแผนผู้สูงอายุดังกล่าว ภาครัฐจะต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และขณะเดียวกันต้องกำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการดังกล่าวด้วย และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละระดับมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยให้การส่งเสริมและส่งเสริม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชรา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและทราบถึงสภาพปัญหาของพื้นที่จึงสามารถตอบสนองความต้องการทางสุขภาพและการให้บริการของภาคเอกชนต่อผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพจึงเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมที่จะใช้อำนาจและมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการดังกล่าวด้วยเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ ตามนโยบายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม ตามผลการวิจัยหน่วยงานเหล่านี้ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรและความรู้ความสามารถซึ่งอาจจะต้องการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุในด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ได้

2. การจดทะเบียนประกอบกิจการสถานบริการดูแลผู้สูงอายุของภาคเอกชน หากเข้าข่ายเป็น “สถานพยาบาล” จะต้องมีจดทะเบียนเป็น “สถานพยาบาล” ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 ทั้งนี้ การจัดตั้งธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในจังหวัดสงขลานั้นไม่มีการขอจัดตั้งเป็น “สถานพยาบาล” หากพิจารณาตามลักษณะของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุถือได้ว่าเป็นการให้บริการในด้านของการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสถานพยาบาล แม้ไม่ใช่การรักษาผู้สูงอายุให้หายจากโรคร้ายไข้เจ็บอย่างเช่นสถานพยาบาลก็ตาม และในสถานบริการก็มีการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ให้บริการแก่ผู้สูงอายุ เช่น การใช้เครื่องช่วยหายใจสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะติดเตียงช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และการใช้สายยางให้อาหารเหลวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะกลืนอาหารเองไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่จะใช้เครื่องมือทางการแพทย์เหล่านี้ได้ต้องมีทักษะฝีมือที่จะทำการเพื่อให้บริการได้ในลักษณะของบุคลากรทางการแพทย์ ดังนั้น จึงทำให้สถานบริการลักษณะนี้อาจเข้าข่าย “สถานพยาบาล” ถิ่นใด อย่างไรก็ตาม แม้ไม่เข้าข่ายการเป็น “สถานพยาบาล” อย่างชัดเจนก็ต้องมีการควบคุมการจัดตั้งกิจการที่ใกล้เคียงกับการจัดตั้ง “สถานพยาบาล” ในขณะเดียวกันการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการประกอบกิจการกับ

หน่วยงานที่ออกใบอนุญาตยังไม่บูรณาการเข้าด้วยเหมือนกับการทำหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ออกใบอนุญาตและ
รับจดทะเบียนการประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็น “สถานพยาบาล”

3. การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการให้บริการของสถานบริการ
ดูแลผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาถูกประกาศให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2558 ดังกล่าว ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการ
สาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุม
การประกอบกิจการดังกล่าวในท้องถิ่นของตนได้ และหากท้องถิ่นใดไม่ออกข้อกำหนดตามกฎหมายกระทรวงเพื่อควบคุมการ
ประกอบกิจการประเภทนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีเหตุผลพิเศษและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม
จากผลการวิจัยยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายพื้นที่ที่ยังไม่มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นรองรับนับได้ว่าเป็น
การไร้ภาวะการควบคุมทั้งจากมาตรการกฎหมายและหน่วยงานภาครัฐซึ่งไม่เป็นผลดีกับผู้สูงอายุที่ใช้บริการที่นับวันจะ
มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

4. คุณสมบัติและหลักเกณฑ์และหลักเกณฑ์การปฏิบัติของผู้ประกอบการและบุคลากรของสถานบริการมีการ
จัดทำคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่องแนวทางการควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่
บ้านซึ่งกำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติไว้ อย่างไรก็ตาม คำแนะนำดังกล่าวไม่มีสถานะทางกฎหมายจึง
ขึ้นอยู่กับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่จะเห็นควรนำเอาคำแนะนำไปประกอบในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือไม่ ซึ่งจาก
ผลการวิจัยสำหรับเทศบาลในจังหวัดสงขลาที่มีการประกาศให้กิจการดังกล่าวอยู่ในความควบคุมแต่ไม่มีการกำหนด
รายละเอียดตามคำแนะนำดังกล่าว ทั้งนี้ ตามผลการวิจัยนั้นผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลาที่มีความต้องการให้มี
มาตรการทางกฎหมายที่จะเข้ามาควบคุมโดยเฉพาะการกำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติ และพร้อมที่จะ
ดำเนินการให้ถูกต้องเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการเมื่อสังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์ในอีกไม่กี่ปี
ข้างหน้าซึ่งจะมีผู้ประกอบการลักษณะนี้เกิดขึ้นมากมายในอนาคต ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจใช้มาตรการควบคุมที่ใกล้เคียง
หรือเหมือนกันกับมาตรการควบคุมที่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ใช้ควบคุมสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาครัฐเป็น
ต้นแบบได้ หรือกิจการที่มีลักษณะการให้บริการที่คล้ายคลึงกันแต่ไม่ใช่สถานพยาบาล แต่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตเพื่อจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก คือ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ. 2549 ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 6 และมาตรา 52
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งอาจใช้เป็นต้นแบบในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตเพื่อจัดตั้งเป็นสถานบริการดูแลผู้สูงอายุได้เพียงแต่ต้องมีการทบทวนรายละเอียดให้
สอดคล้องกับการดูแลผู้สูงอายุ

ดังกล่าวข้างต้น การกำหนดมาตรการและกลไกทางกฎหมายออกมาเป็นการเฉพาะเพื่อควบคุมสถานบริการ
ดูแลผู้สูงอายุเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเพื่อให้การคุ้มครองผู้สูงอายุที่รับบริการจากสถานบริการภาคเอกชน
โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจและหน้าที่เป็นกลไกหลักในการที่จัดทำมาตรการที่เหมาะสม ตลอดจนสนับสนุน
ส่งเสริม จัดสรรงบประมาณ เพื่อการดูแลผู้สูงอายุซึ่งจะเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของสังคมไทยในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. กฎหมายเฉพาะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดมาตรการควบคุมสถานบริการดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชน
2. หน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการกำหนดระบบ กลไกและนโยบายเพื่อออกมาตรการและทำหน้าที่ควบคุม ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม ต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุเพื่อช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในเรื่องนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากการได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ประเภททุนพัฒนานักวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
2. ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเพื่อผลสำเร็จในการวิจัยจากการตอบรับให้เข้าสัมภาษณ์ ได้แก่
 - 2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ นางกมลทิพย์ มีรัมย์ (คุณแอ๊ด Nursing Home) นางวิจิตรา แจ่มสา (ห้างหุ้นส่วนจำกัดวิจิตราเซนเตอร์) พนักงานดูแลผู้สูงอายุในสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ผู้
 - 2.2 ผู้รับบริการจากสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้สูงอายุและญาติของผู้สูงอายุ
 - 2.3 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายงานสาธารณสุขเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองเขารูปช้าง เทศบาลตำบลพะวง เทศบาลเมืองสิงหนคร เทศบาลเมืองสะเดา เทศบาลเมืองคอกหงส์ เทศบาลเมืองคลองแห สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา หัวหน้าฝ่ายพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา นิติกรประจำสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเขารูปช้าง (เขาแก้ว) สาขา 2
3. กลุ่มนิสิตชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ในการมีส่วนร่วมการลงพื้นที่สำรวจและศึกษาข้อมูลเพื่อใช้จัดทำงานวิจัยขึ้นนี้ให้ลุล่วง

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พุทธศักราช 2546
- วาทีณี บุญชะลิกษี และยุพิน วรสิริอมร. (2554). รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการภาคเอกชนกับการให้บริการสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์ และกนิษฐา บุญธรรมเจริญ. (2553). รายงาน การสังเคราะห์ระบบการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวสำหรับประเทศไทย. สำนักวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย เครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข.
- ณัฐพงษ์ พบสมัย. (2551). ความต้องการการบริการด้านการดูแลระยะยาวแบบเป็นทางการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557.

ณรงค์ ใจหาญ. (2554). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการทบทวนเอกสารเพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิด (conceptual framework) และผังพิสัยการวิจัย (research mapping) ด้านกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

เพ็ญจันทร์ เลิศรัตน์. รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในสถานบริการ.

ศิริพันธ์ุ สาสัตย์. (2558). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนามาตรฐานและแนวทางการให้บริการผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพาในสถานดูแลระยะยาว. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

ศิริพันธ์ุ สาสัตย์ (2553). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพผู้ช่วยดูแลผู้สูงอายุ. การพยาบาล, 25(1), 38-52.

ศิริพันธ์ุ สาสัตย์ และเตือนใจ รักดีพรหม. ระบบสถานบริบาลผู้สูงอายุ, ประชากรศาสตร์, (25), 45-62.

ศิริพันธ์ุ สาสัตย์. (2550). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการทบทวนองค์ความรู้ เรื่องระบบสถานบริบาลผู้สูงอายุ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัย (สกว.).

ศิริพันธ์ุ สาสัตย์, ทศนา ชูวรรณะปกรณ์,เตือนใจ รักดีพรหม และผ่องพรรณ อรุณแสง. (2552). รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ การศึกษาสถานดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในประเทศไทย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ. (2560). **คู่มือธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : http://thaifranchisedownload.com/dl/11_13_Manual_Eldercare.pdf [2560, 9 เมษายน]

ธุรกิจบริการ. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก : http://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=793 [2560, 13 พฤษภาคม]